

NECESITATEA UNOR NOI MODELE MANAGERIALE ALE SECURITĂȚII NAȚIONALE

THE NECESSITY OF NEW MANAGEMENT MODELS OF NATIONAL SECURITY

Drd. Daniela Georgiana GOLEA *
Drd. Andrei-Alexandru ȘTEFAN **

Rezumat: Evaluarea mediului de securitate la începutul secolului XXI, ca și a interacțiunilor tot mai complicate și polivalente dintre actorii scenei internaționale aflate în plin proces de regăsire a unei stări noi de echilibru, ne indică faptul că managementul securității naționale devine un proces tot mai complex, cu o structură formată din componente foarte diferite între ele dar care totuși trebuie să se îmbine perfect. Un aspect foarte important în aceasta vastă schemă îl ocupă analiza de intelligence destinată informației pentru securitate, aceasta fiind nevoită să se încadreze într-o nouă paradigmă managerială capabilă să asigure performanța sistemului de securitate națională.

Această paradigmă nouă ar trebui să formeze un sistem unitar din elemente de management al securității care de fel sunt diferite și nu au legături directe: managementul informației pentru securitate, managementul schimbării (adaptării) permanente față de evoluțiile mediului de securitate, managementul performanței și orice fel de acțiuni și măsuri care conduc la modificări importante în structura și funcțiile sistemului de securitate. Dar care ar putea fi practic nucleul acestei noi paradigme și liantul aplicat componentelor de management al securității naționale? Aceasta și alte întrebări asemănătoare își așteaptă răspunsul din partea cercetătorilor în domeniu.

Cuvinte-cheie: securitate, management, resurse umane, globalizare, informații, teroare hibridă, schimbări, state-națiune, puteri non-guvernamentale.

Abstract: The evaluation of the security environment at the beginning of the 21st century, as well as of the more and more complicated interactions among the international stage actors, going through a process of finding again a renewed balanced state, reveals the fact that national security management is becoming an evermore complex process, with a structure made of divergent components, which should yet be perfectly interconnected. A very important aspect in this vast scheme is represented by the intelligence analysis

*Doctorand, Școala Doctorală „Informații și Securitate Națională”, ANIMV, E-mail: kolerdaniela@yahoo.com.

**Doctorand, Școala Doctorală „Informații și Securitate Națională”, ANIMV, E-mail: andrei.stefan@me.com.

performed for intelligence security, the latter being forced to reshape itself in new managerial paradigms capable of assuring a superior functioning of the national security system.

These new paradigms should form a new unitary system made of security management elements, which are different by nature and have no direct links: security intelligence management, change (adaptation) management to new forms of security environment, performance management as well as any actions and measures which lead to important changes in the structure and functions of the security system. Basically, which could be the nucleus of this new paradigm and the linking element putting together the national security management components? This and other related questions still expect to receive appropriate answers from the researchers in the field.

Keywords: security, management, human resources, globalization, intelligence, hybrid terror, changes, state-nations, non-government powers

Introducere

Problema managementului securității naționale se ridică tot mai acut în ultimii ani, odată cu apariția unor amenințări fără precedent (sau la un nivel care nu are precedent) și care depășesc toate evaluările bazate pe paradigmele clasice de securitate. Managementul securității (naționale) nu se referă doar la procesele de comandă/control realizate în cadrul instituțiilor de securitate ci mai ales la coordonarea și sincronizarea activității unei multitudini de componente care în mod direct nu sunt relaționate, dar care sunt considerate din perspectiva sistemului de securitate ca roțițele unui mecanism unitar¹.

Apariția mediului de securitate comunitară și colectivă, concomitent cu existența unor conflicte înghețate și păstrarea tradiționalelor confruntări (inter-etnice, inter-religioase etc.) în spațiul comunitar european, face ca soluționarea problemelor apărute să fie cu atât mai dificilă cu cât procesul globalizării răscolește motivele de conflict și le acutizează.

Acest mare mecanism al securității naționale este chemat să acționeze concomitent și coordonat în cadrul celor cinci dimensiuni ale securității (economic, politic, militar, social și de mediu) în scopul de a realiza previziunea corectă, reducerea vulnerabilităților, contracararea amenințărilor și acoperirea nevoilor de securitate². Pentru aceasta, în primul rând informația (de securitate și nu numai) trebuie să fie bine administrată și utilizată în cadrul unui sistem care în ciuda

¹ Ion Duvac, *Intelligence și securitate națională* (curs), Editura Universității București, 2006.

² Luciana Alexandra Ghica, Marian Zulean; *Politica de securitate națională. Concepte, instituții, procese*, Editura Collegium Poliorom, București, 2007, p. 42.

numeroaselor sale componente diferite, să fie capabil să funcționeze fără pauze ori sincope.

Evoluția tot mai rapidă și imprevizibilă a mediului intern și internațional nu poate decât să ne conducă la necesitatea practicării unor perfecționări în sfera managementului, incluzând dezvoltarea unor idei și tendințe noi, în special în materie de management guvernamental, selectând propunerile destinate creării unui management flexibil, totodată orientat spre performanță.

Un astfel de management al schimbării permanente dar și al asigurării/menținerii performanței, trebuie să se regăsească și în structura/funcționarea structurilor de intelligence care participă la obținerea informației pentru securitate. În mediul de securitate modern, elementul principal îl reprezintă transformarea necontenită și din ce în ce mai greu previzibilă, fapt care dă naștere nevoii de a pune la punct instrumente de management capabile să asigure schimbarea/adaptarea cu aceeași viteză. Aceasta înseamnă adoptarea unui sistem flexibil al securității naționale, capabil ca prin procesul analitic (parte integrantă a funcției de previziune din management) să identifice permanent centrul/centrele de greutate (prioritățile), punctele critice și direcțiile de efort. În centrul acestei activități rămâne însă informația și modul în care aceasta este administrată.

Componente de management al securității aflate sub sceptrul schimbării

Așa cum s-a menționat anterior, este evident faptul că managementul trebuie să se adapteze evoluției mediului de securitate. Una dintre tendințele cele mai evidente în mediul internațional de securitate este prezența predominantă a unor amenințări vagi, de slabă intensitate, însă permanente și acționând din mai multe direcții ori sub mai multe forme. Acestea interacționează între ele și își însumează efectele, putând oricând provoca situații de criză. În acest context, sistemul de securitate este pus cel mai adesea în incapacitatea de a previziona și astfel, se păstrează în mod supărător starea de incertitudine.

Astfel, la început de secol XXI statele se află în încercarea de a regăsi stabilitatea dată de modelul naționalist, puternic bazat pe valorile tradiționale; dar totodată, sunt aflate sub tăvălugul necruțător al globalizării și sub acțiunea dură a actorilor non-statali care acționează în special în domeniul economic-fiscal. Această stare de lucruri ne zugrăvește un mediu de securitate complicat și instabil, cu o dinamică foarte greu previzibilă.

Aceasta nu poate decât să conducă la necesitatea aducerii unor modificări în structura și funcționarea sistemului de securitate, prin apariția unor noi domenii și specializări (specifice noilor dimensiuni de confruntare) fapt ce mai departe va impune revizuirea structurală a forțelor alocate, noi stabiliri a funcțiilor repartizate diverselor segmente etc.

Procesul sus-amintit va conduce în mod subsecvent la necesara modificare a atribuțiilor și a participanților activi în cadrul sistemului de securitate. Este din această perspectivă necesară angrenarea unor segmente tot mai importante ale societății civile în cadrul activităților destinate securității naționale, pentru că cetățenii nu sunt doar beneficiarul final al securității ci și constructorii acesteia. Prin participarea populației la acțiunile specifice asigurării/menținerii securității naționale se va realiza și eficientizarea proceselor, adică o mai bună valoare a raportului dintre obiectivele atinse și resursele cheltuite. Atingerea obiectivelor de securitate în cel mai scurt timp, prin utilizarea mijloacelor oportune, cu un minim al resurselor cheltuite și fără pierderi sau cu pierderi minime.

Așa cum s-a menționat anterior, în centrul activităților de management pentru securitate stă informația³. Informația de securitate destinată decidenților din cadrul sistemului. Procesul de culegere a informației pentru securitate este de asemenea complex dar cel mai important este procesul de filtrare a acesteia și mai ales, analiza de informații. Analiza informațiilor de securitate reprezintă acțiunea de bază în cadrul funcției de previzionare a managementului securității naționale, urmărind astfel o anticipare corectă și în timp util a evoluției și configurației mediului de securitate, stând astfel la baza unui corect management al deciziei de securitate. Se poate afirma, în consecință, faptul că analiza realizată de structurile de intelligence contruiește puntea de legătură între realitatea mediului de securitate și percepția factorilor decidenți. Analiza aceasta devine astfel baza procesului de transformare a datelor în informațiile de securitate care vor fundamenta decizia politică (în domeniul securității) dar și un instrument de management. Funcția de previzionare (în cadrul managementului de securitate) este înainte de toate legată direct de nivelul calitativ și de performanță al personalului, adică de calitatea resursei umane utilizate. Modul în care se realizează managementul organizațional (conceperea structurală) și al resursei umane (printre altele, modul de selectare și pregătire a personalului etc.) au un cuvânt foarte greu de spus asupra performanțelor sistemului de securitate.

Din această perspectivă, trebuie consemnat faptul că un bun management de personal va asigura trecerea de la cultura (și paradigmele corespunzătoare) de securitate reactivă la modelele culturilor de securitate activ-preventive.

Din perspectiva optimizării mecanismelor de adaptare și de creștere a eficacității lor, în sensul ca adaptarea sistemului să se facă pe cât posibil rapid și corect, *managementul schimbării* în sistemul securității naționale devine o altă direcție importantă de acțiune. O astfel de acțiune necesită realizarea inițială a unui

³ Legea 51/1991 privind siguranța națională republicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 18 martie 2014.

cadru legislativ bine pus la punct sub aspect juridic dar și adaptat realităților naționale, nu în ultimul rând, sunt necesare modificările de structură și resursele umane aferente noilor structuri. O bună întocmire a acestor elemente ar conduce la obținerea unei funcționări coerente a sistemului, corelând bine atribuțiile componentelor sale. Se poate stabili mai departe necesitatea adoptării unor modele de management capabile să previzioneze corect măcar pe termen scurt, analizând datele și generând informația corectă și utilă, plasată strict segmentului decizional care are nevoie de ea și aceasta în timp util. Decizia de securitate trebuie să fie diseminată reticular (în rețea) și transformată într-un ansamblu de decizii subsecvente care să fie trimise către centrele de executare și deopotrivă, anumite rezultate ale analizei să se îndrepte către centrele de cercetare și de formare a personalului de securitate. Un astfel de sistem reticular trebuie să fie caracterizat prin viteza și acuratețea acțiunilor și reacțiilor sale, având totodată capacitatea de a produce în timp util schimbările necesare ale propriilor structuri și funcții, fără momente de sincopă, fără pierderi de date (la input) și nici măcar diminuări ale vitezei de acțiune sau de reacție. O funcționare asemănătoare unui organism viu aflat în stare de sănătate.

Un aspect important în realizarea acestui sistem de tip rețea îl constituie realizarea unor segmente în care rolul activ de bază este acordat unor părți ale societății civile⁴, prin participarea directă a populației sau/și a unor organizații non-guvernamentale la anumite activități din domeniul securității, mai ales în ceea ce privește apărarea și ordinea publică. Este de avut în vedere că o bună funcționare a sistemului de apărare națională nu poate avea loc decât cu participarea și în folosul

⁴ În regimul Ceaușescu, populația participa permanent în mod activ la realizarea apărării naționale, prin intermediul organizațiilor de Gărzi Patriotice și PTAP. Gărzi Patriotice erau formațiuni armate de sprijin constituite în rândul populației, în special în cadrul colectivelor de muncitori de pe platformele industriale ale Republicii Socialiste România; decizia politică de constituire a acestor formațiuni de sprijin cu caracter paramilitar s-a luat în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al P.C.R. în ziua de 21.08.1968, la propunerea lui Nicolae Ceaușescu susținută de Petre Lupu, Mihai Dalea și Manea Mănescu și votată favorabil de către Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R.; sub aspect legislativ, Gărzile Patriotice au fost prevăzute în cadrul Decretului nr. 765 din 04.09.1968 privind constituirea, organizarea și funcționarea garzilor patriotice, publicat în Buletinul (Monitorul) Oficial nr. 116 din 05.09.1968, act normativ devenit ulterior Legea nr. 39/1968; mai târziu, formațiunile de sprijin denumite *Gărzi Patriotice* au fost incluse și în cadrul regimului de pază a frontierei de stat prin textul decretului nr. 678/1969, modificat ulterior prin Decretul nr. 61 din 25.03.1981. Pregătirea Tineretului pentru Apărarea Patriei: formațiuni de sprijin constituite în mediul școlar universitar și pre-universitar, constituite din tineri aflați înainte de vârsta legală de efectuare a stagiului militar, care erau totuși angrenați în cadrul unei prezumate lupte duse de întregul popor pentru apărarea Patriei, având de îndeplinit diverse misiuni specifice, de sprijin; în cadrul acestor formațiuni era de asemenea inclus personalul didactic al tuturor unităților școlare; constituirea și funcționarea acestor formațiuni de sprijin a fost reglementată prin Legea nr. 33 din 15.11.1968 privind pregătirea tineretului pentru apărarea Patriei, publicată în B.Of. nr. 149/15.11.1968.

cetățenilor, de care sunt de altfel legate cea mai mare parte a componentelor securității. Mai mult, participarea cetățenilor la apărare (de pildă) are chiar caracter tradițional, istoria multimilenară a României consemnând numeroase cazuri de acest gen. Astfel încât, o directă implicare a populației în cadrul activităților destinate securității ar fi bazată înainte de toate pe valorile tradiționale, pe coordonatele naționaliste ale educației și trăirile naționaliste care reprezintă substanța spiritului național și liantul maselor.

Astfel de abordare a problemei realizării securității, prin prisma sistemului de valori tradiționale și cu accent pe latura naționalistă, ar putea conduce la facilitarea funcționării sistemului de securitate în sensul îndepărtării sau reducerii semnificative a tendințelor de rezistență (*hysterezis*) și astfel, îndepărtarea pericolului de a înregistra acțiuni sau reacții în contratimp și deci, evoluții lente. Din păcate, realizarea unui astfel de sistem de securitate ar presupune trecerea la o mentalitate foarte diferită de cea actuală și de asemenea, modificări profunde ale politicii de securitate și ale legislației. Acțiuni care sunt practic foarte dificil de realizat în actualul context intern. Aceasta face ca să apară disfuncții cauzate de insuficiența sau lipsa unora dintre resurse, dar mai ales probleme grave legate de calitatea resursei umane.

Tocmai de acest aspect este direct legată o altă componentă de bază a managementului securității naționale, și anume latura *managementului performanței* în cadrul sistemului de securitate. Creșterea nivelului de conflictualitate în această regiune a Europei precum și spectrul unei grave crize energetice globale au dus la necesitatea stringentă a consolidării stării de securitate. Aceasta în condițiile în care noile provocări, tot mai complexe și mai atipice, apărute pe fondul unui mediu de securitate volatil, au generat noi și noi criterii de performanță, cel mai adesea greu de atins chiar și de către statele occidentale dezvoltate.

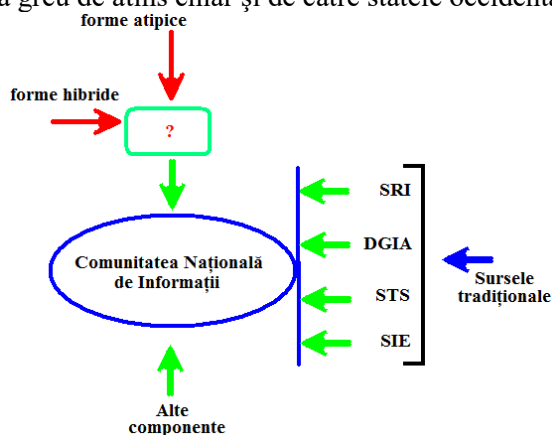

Fig. 1 Prezentarea schematică a modului de colectare a informației de securitate destinată prelucrării la nivelul CNI: structurile de informații (SRI, SIE, DGIA, STS și altele) primesc informații utilizând sursele tradiționale, consacrate. Dar mediul modern de securitate este caracterizat printre altele și de acțiunea unor mijloace de agresiune din ce în ce mai diversificate, de multe ori neconvenționale, atipice, hibride, acționând într-un cadru multidimensional (geofizic, psihologic, psihotronic, informatic și cibernetic etc.) față de care mijloacele și metodele tradiționale sunt complet ineficace. Mai grav, structurile obișnuite de informații cel mai adesea sunt complet nepregătite în privința cunoașterii tehnologiilor pe care se bazează formele atipice și hibride de acțiune. Rezultă așadar, necesitatea înființării unei componente speciale destinate contracarării acestor noi amenințări. În momentul de față, în România o astfel de componentă nu există, așadar informația cu privire la formele atipice, hibride, nu parvine de nicăeri în cadrul CNI.

Evenimentele recente (atacurile teroriste de la 07. 01. 2015 și cele de la 13. 11. 2015 petrecute în Paris) au demonstrat existența surprinderii strategice și de asemenea au reliefat disfuncții importante ale sistemelor de securitate din țări teoretic considerate bine puse la punct în această privință. S-a dovedit însă faptul că autoritățile au fost complet surprinse de evenimente și mai ales de rapiditatea acestora și direcțiile din care au venit, incapabile să gestioneze bine situația internă de securitate și totodată duse până aproape de starea de confuzie și stupeoare. Din fericire, statele occidentale, printre care și Franța, dispun totuși de capacitate de reacție încă bună, ceea ce a permis desfășurarea relativ rapidă a forțelor destinate contracarării agresiunii teroriste și în final, identificarea și anihilarea agresorilor.

Revenind acum la sistemul național de securitate al României, putem constata cu tristețe că din perspectiva calitativă reprezintă încă un sistem deficitar, deocamdată incapabil să ofere produsele necesare asigurării nevoilor de securitate. Din fericire, în cazul României încă mai acționează în mare parte (dar nu chiar în totalitate) prevederile unui vechi acord secret de neutralitate stabilit încă din vremea regimului Ceaușescu: în teritoriul României forțele islamiste și cele mozaice sau creștine, au convenit să nu comită niciun fel de acte violente, astfel încât teritoriul României a găzduit deopotrivă israelieni sau palestinieni (care realizau inclusiv antrenament și instrucție militară) dar fără ca să existe vreodată nici cel mai mic incident.

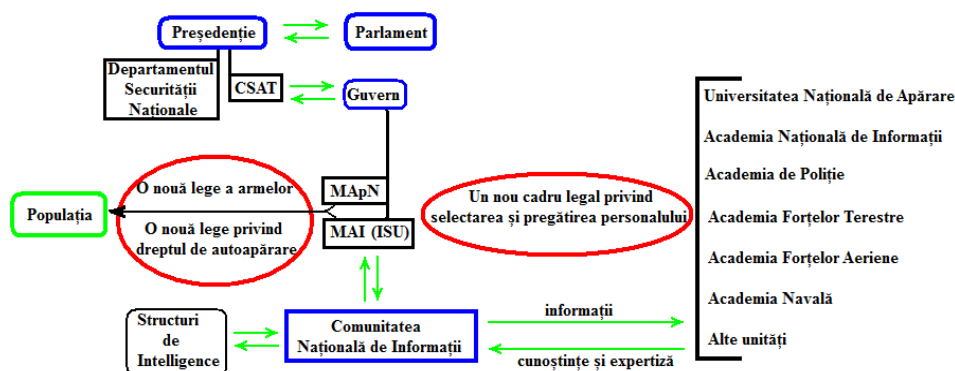

Fig. 2 Noul model de management al securității naționale trebuie să țină seama de câteva aspecte esențiale, din păcate nesocotite până în clipa de față: implicarea directă a populației în anumite segmente ale activității de securitate și pregătirea/instruirea acesteia prin intermediul organelor specializate de la nivelul MApN și MAI (ISU), activitate care nu se va putea desfășura în mod eficient decât dacă va fi fundamental revizuit cadrul legal privind regimul de deținere și utilizare a armelor de foc dar și regimul legal al autoapărării, în mod particular; de asemenea, este necesară o revizuire a cadrului legal al selecției și pregătirii personalului destinat organizațiilor cu vocație în materie de securitate (pentru a se limita sau contracara mecanismele corupției) iar dintre produsele de intelligence ale Comunității Naționale de Informații, o parte să fie distribuite către cercetarea în domeniu, realizată în special în mediul universitar și unitățile de pregătire a personalului de securitate, urmând ca de la aceștia să se întoarcă sub formă de cunoștințe și expertiză⁵.

Chiar și după decembrie 1989, în condițiile trecerii conducerii politice în tabăra occidentală (și israeliană), starea generală de neutralitate nu a încetat, astfel încât a persistat (și se menține încă) un anumit „armistițiu” tacit între comunitățile islamice (destul de mari în teritoriul României contemporane) și autoritățile statului român, aflate în mare pondere sub control american/israelian. Această situație este destul de ușor explicabilă: teritoriul României reprezintă sediul unor importante afaceri desfășurate de oameni de afaceri arabi, care probabil finanțează unele organizații teroriste în mod mai mult sau mai puțin direct. De asemenea, în teritoriul României se află comunități islamiste mari, chiar dacă se mențin în

⁵ Costică Țenu (coordonator), Lucian Ștefan Cozma, *Utilizarea factorilor de mediu în scopuri militare. Agresiunea geofizică și impactul acesteia asupra fizionomiei, conținutului și dinamicii războiului*, teză doctorat, Universitatea Națională de Apărare, București, 2015, p. 27.

general într-un cadru discret. Organizarea unor acte teroriste în teritoriul României, nu numai că nu ar produce efectele scontate (populația României nereprezentând un mediu de acțiune propice) dar ar dinamita afacerile și viața liniștită a comunității islamiste. Fapt care nu ar produce decât mari prejudicii cauzei islamiste și nu ar afecta aproape deloc inamicul islamului. În aceste condiții, în ciuda dispariției de multă vreme a președintelui Ceaușescu, starea de neutralitate stabilită de acesta, în mod ciudat încă se menține.

Agresiuni neconvenționale non-NBC

acțiuni hibride	arme chimice adaptate arme biologice greu identificabile (mutanți) elemente de perturbare a ecosistemelor
acțiuni atipice	bombe incendiare cu aerosoli arme cu infrasunete și ultrasunete arme cu microunde arme cu emisii electromagnetice de ultra joasă frecvență
acțiuni asimetrice	terorism agitatori care provoacă revolte, greve etc. grupuri de cercetare-diversiune atentate și sabotaje realizate de personal specializat agresiuni psihotronice acțiuni imagologice

Fig. 3 În noile condiții ale mediului conflictual și dat fiind volatilitatea mediului modern de securitate, modelele de management al securității naționale trebuie să fie adaptate unor noi modalități de agresiuni neconvenționale de această dată de tip non-NBC, adică realizate fără a se recurge la mijloacele de luptă neconvenționale clasice. În prezent, se poate recurge în cadrul unor forme hibride de acțiune (care combină parțial mijloacele tradiționale cu unele noi și foarte diferite) la utilizarea unor arme chimice foarte greu identificabile, care deja nu mai fac parte din categoria clasică a armelor neconvenționale, fiind realizate de regulă din materii și substanțe aflate pe piață; armele biologice moderne sunt realizate mai nou prin mutații genetice asupra unor vietăți în mod normal inofensive iar asupra ecosistemelor se pot introduce factori perturbatori de natură fizico-chimică prin care se realizează prejudicii la scară mare, dar fără ca acțiunea să poată fi în mod clar identificată sau/și contracarată. De asemenea, se

pot realiza acțiuni atipice de luptă, în care se utilizează sisteme de armamente complet neobișnuite, care acționează prin intermediul unor elemente precum aerosoli, emisii de unde mecanice din spectrul non-audibil, emisii electromagnetice de frecvențe foarte joase ori foarte înalte etc. Pe lângă toate acestea survin și acțiunile asimetrice realizate cu ajutorul unor combatanți ilegali, cel mai adesea infiltrați în adâncimea strategică inamică.

Faptul că aproape toate forțele principale aflate în conflictul global contemporan (americani/israelieni, ruși, diverse popoare din Orientul Mijlociu și Asia, turci, kurzi, chinezi etc.) se găsesc pe teritoriul României dar fără a comite acte de agresiune, ci păstrând o stare de pace cel puțin aparentă, face ca sarcinile structurilor românești de securitate să devină relativ mai ușoare, acestea neavând de înfruntat amenințarea concretă și permanentă a realizării unor acte teroriste în teritoriul României. Cu toate acestea, traficul de armament, probabil și tranzitul de persoane (care fac parte din organizații teroriste) către Occident, sunt realități îngrijorătoare aflate la ordinea zilei pentru statul român. Această aparentă acalmie a făcut ca în România să se dezvolte un sistem găunos al selectării și pregătirii personalului destinat structurilor de securitate. Într-un stat puternic atins de sindromul corupției, în toate segmentele aparatului de stat sistemele normale de selectare și pregătire a personalului au fost înlocuite într-o proporție mai mare sau mai mică de mecanisme specifice corupției.

O asemenea stare de lucruri are o înrăurire hotărâtoare asupra calității resursei umane, care în materie de realizare a securității este poate cea mai importantă dintre resurse. Calitatea slabă a personalului conduce la utilizarea cu un randament general scăzut a mijloacelor aflate în dotare, și prin aceasta acumularea de date și informații inutile, redundante, analizarea defectuoasă a datelor corecte și obținerea de informații eronate, dificultăți în perceperea corectă a realității, incapacitatea de a genera rezultate valoroase ale muncii de securitate, indiferența în obținerea unor astfel de rezultate și în final incapacitatea de a furniza informațiile/rezultatele necesare beneficiarilor naționali de intelligence.

În scopul înlăturării acestei stări de lucruri este necesară inițierea unor măsuri de revizuire profundă a modului de selectare și pregătire a personalului și elaborarea unui cadru normativ clar și categoric în această privință, prin care să se înlătore actuala stare de lucruri discreționară, care lasă larg deschise porțile pentru fenomenul corupției sub toate formele sale, cu efecte dintre cele mai negative asupra structurilor de securitate.

Pentru a se realiza cadrul optim unui management performant al informației de securitate dar și în general al celorlalte componente ale sistemului de securitate națională, s-a ridicat în mod just problema stabilirii unui cadru integrator. Astfel, s-

a stabilit că realizarea unui sistem de management al securității naționale bazat pe o structură unitară, centralizatoare a informației de securitate, ar putea reprezenta un bun început în efortul de realizare a modelului modern, flexibil și eficace, de management al securității naționale.

Un nou model de management care să fie caracterizat prin:

- participarea activă și permanentă a populației în cadrul activităților de securitate (în special cele de apărare și ordine publică) și existența unor programe de instruire a populației și de pregătire pentru diverse situații de criză;

- distrugerea mecanismelor corupției și îndepărtarea posibilităților de formare și acțiune a acestora la nivelul sistemului de selectare și pregătire a personalului, astfel încât să se poată obține personal cu grad înalt de calificare și loialitate;

- existența unui leadership viguros, capabil să (re)acționeze în fața unui mediu de securitate imprevizibil și a unor agresiuni neconvenționale, atipice, hibride;

- capacitatea de a asigura funcționarea sistemului de tip rețea chiar și în caz de criză majoră sau dacă sucombează anumite porțiuni ale rețelei; totodată, capacitatea de protecție informațională, informatică și cibernetică a bazelor de date și a rețelelor de transmitere și prelucrare a datelor și informațiilor;

- livrarea periodică de date și informații mediului de cercetare și celui de pregătire profesională, astfel încât aceste informații să genereze cunoștințe care să poată fi stocate și valorificate;

- capacitatea modelului (și a culturii de securitate care-l însoțește) de a funcționa eficient într-un mediu de securitate volatil, caracterizat printr-un grad mărit de incertitudine, și odată cu aceasta capacitatea sa de a se adapta rapid și bine unor schimbări radicale.

În condițiile concrete ale momentului de față este necesară crearea unui organ special destinat acțiunilor neconvenționale (non-NBC) de tip hibrid, asimetric și atipic. Astfel de acțiuni, de altfel tot mai specifice mediului modern de conflict, cuprind un amplu cadru de desfășurare multidimensional, depășind cu mult capacitatea actuală de acțiune sau de răspuns a componentelor tradiționale aparținând sistemului de securitate. Personalul acestora nu este (încă) pregătit pentru a răspunde noilor tehnologii puse în joc, fiind completamente incapabil să identifice noile tipuri de agresiuni (de pilă, cele geofizice sau cele psihotronice) și cu atât mai puțin să realizeze contracararea lor.

Concluzii

Din perspectiva celor arătate mai înainte putem observa o serie de aspecte pe cât de îngrijorătoare pe atât de interesante sub aspectul preocupărilor destinate îmbunătățirii și adaptării modelelor de management pentru securitatea națională:

- actualele modele de management nu iau în considerare aspecte esențiale legate de mediul contemporan de confruntare, multidimensional și bazat pe tehnologii pentru care în România nu doar că încă nu există niciun fel de experiență, dar nici măcar date și informații elementare;

- deși se susține că activitatea sistemului de securitate este finalmente dedicată cetățeanului, exact cetățenii nu sunt luați aproape deloc în calcul în activitatea concretă a acestui sistem, astfel încât reconceperea modelelor de management pentru securitate va trebui printre altele să reintroducă populația (ori anumite segmente ale acesteia) între componentele active ale securității naționale, prin pregătire/instruire și dotare permanentă cu echipamente care să permită participarea în situații grave a populației la lupta de apărare și asigurare a ordinii publice;

- ne lipsește complet din schema sistemului de securitate, organizația destinată identificării și contracarării acțiunilor de tip neconvențional (non-NBC), hibrid și asimetric, la nivelul căreia ar trebui să se facă și instruirea personalului în domeniul noilor tehnologii dar și munca de cercetare pentru punerea la punct a sistemelor de identificare/contracurare;

- nu s-a făcut până acum practic nimic pentru limitarea sau înlăturarea mecanismelor corupției, ceea ce face ca sistemul de selectare și promovare al personalului din cadrul organizațiilor cu vocație în domeniul securității, să rămână în mare măsură de domeniul discreționar, sau al unor proceduri dubioase și greu sau imposibil de verificat.

Aceste motive, alături de multe altele care nici măcar nu au mai fost aici trecute în revistă, conduc la concluzia că avem încă mult de lucrat până la construirea unui model modern de management pentru securitatea națională. Fără îndoială, preocupări în acest sens există, rămâne de văzut în ce măsură va exista și voința politică necesară.

BIBLIOGRAFIE

Constituția României.

COZMA Ș, (coordonator) ȚENU C, *Utilizarea factorilor de mediu în scopuri militare. Agresiunea geofizică și impactul acesteia asupra fizionomiei, conținutului și dinamicii războiului*, teză doctorat, Universitatea Națională de Apărare, București, 2015.

Doctrina națională a informațiilor pentru securitate - adoptată în ședința Consiliului Suprem de Apărare a Țării din 23 iunie 2004.

DUVAC I, *Intelligence și securitate națională* (curs), Editura Universității București, 2006.

GHICA A, ZULEAN M; *Politica de securitate nationala. Concepte, institutii, procese*, Editura Polirom, 2007.

Legea 14/1992 privind organizarea S.R.I. în forma consolidată la data de 11 septembrie 2014 prin modificările și completările aduse de către Legea nr. 181 din 9 octombrie 1998; OG nr. 72 din 13 iunie 2002; OUG nr. 52 din 12 iunie 2003 și Legea nr. 255 din 19 iulie 2013.

Legea 415/2002 privind organizarea și funcționarea Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

Legea 51/1991 privind siguranța națională republicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 18 martie 2014.

Legea nr. 1/1998 privind organizarea S.I.E. republicată în Monitorul Oficial nr. 511 din 18 octombrie 2000.

Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, actualizată OUG nr. 16 din 09 martie 2005; Legea nr. 268 din 1 octombrie 2007 și Legea nr. 255 din 19 iulie 2013.

